

Iako je policija snimala skup na kojem su organizatori uspjeli okupiti oko 150 istomišljenika, mahom pristiglih iz Petrinje, Gline, Viduševca, Zagreba itd., teško je bilo ostati hladne glave. Crne zastave, huškačke poruke i uzvici "Za dom spremni!" obilježili su pauze između govornika. Dovoljno je tu bilo retorike koja bi mogla zagaditi um i srce...

Kada je u 17. stoljeću izvjesni Stojan Vrga sišao s Petrove gore na potok Trepču, nije mu bilo druge nego da preko potoka ispred svoje kuće izgradi mostić koji će ubrzo po njemu dobiti pridjevnik Vrgin. Time je te 1688. priča o imenu maloga kordunaškog naselja zaokružena: isprva se, u Austro-Ugarskoj, ono pisalo rastavljeno, pa potom zajedno, kao složenica Vrginmost. Preživjeli su Vrga i njegov most pod tim imenom sve ofenzive, pa i marionetsku Pavelićevu NDH.

Držao se on i do sredine 1990-ih, kada je u ožujku 1996., pošto je s "Olujom" većina domicilnog stanovništva srpske nacionalnosti napustila svoje kuće, Vladin povjerenik, HDZ-ovac Mirko Putrić, Sisačko-moslavačkoj županiji podnio inicijativu za preimenovanje Vrginmosta u Gvozd, što je stari naziv za obližnju Petrovu goru. Županija je, a da mještane nitko ništa nije pitao, prihvatila skandalozno obrazloženje povjerenika o preimenovanju naselja, po kojem je Vrginmost bio jako velikosrpsko uporište, na čiji se spomen Hrvatima dizala kosa na glavi. Dalje u obrazloženje ne bi trebalo ići čisto iz higijenskih razloga i daljnjih raspirivanja strasti, koje su se nedavno u ovom kraju prilično uzburkale.

Srb duboko u srednjem vijeku

Govoreći na prosvjednom skupu koji su organizirali HSP i Hrvatski nacionalni front, Danijel Srb ustvrdio je da je naziv Gvozd ovdje bio u upotrebi još "duboko u srednjem vijeku". - Srb je pobrkao pojmove. Planina Petrova gora zvala se u srednjem vijeku Gvozd, a naselje Vrginmost nastalo je mnogo kasnije i nikada, u 300 godina, nije mijenjalo ime, sve dok ga županijska skupština 1996. nije promijenila u Gvozd - kaže Branko Jovičić. AUTOR: V. Jurišić

Podizanje tenzija

Da je živ, kosa na glavi zasigurno bi se dobro dizala Stojanu Vrgi, jer danas, 324 godine nakon što je premostio rijeku, ulaz u mjesto čuva kordon policije. Točnije, uvjerali smo se na licu mjesta, policijski službenici danonoćno motre tablu s oznakom naselja Vrginmost koja je postavljena uz cestu, jer su je, netom nakon postavljanja prije dva tjedna, nepoznati počinitelji zašarali sprejem. Tabla je postavljena na temelju martovske odluke Općinskog vijeća, a nakon što su vijećnici SDP-a reaktivirali nekadašnju inicijativu SDSS-a da se mjestu vrati njegov vjekovni naziv.

Ni policiji nije drago što mora čuvati novu tablu sa starim imenom, barem nam tako neslužbeno daju do znanja. Smatraju da nema smisla da se u Vrginmostu, u kojem danas izbjegli Hrvati iz Bosne i Hercegovine čine većinu, podižu tenzije i stvaraju napetosti, posebice stoga jer je općinska odluka o vraćanju imena zakonita.

Protiv zakonite odluke vlasti među prvima je ustao sisački biskup Vlado Košić, a s njom se ne mogu pomiriti ni minorne ultradesničarske udruge, neke udruge branitelja i Hrvatska stranka prava Danijela Srba. Kao organizatori prosvjeda, na parkiralištu ispred općinske zgrade okupili su oko 150 istomišljenika, mahom iz Petrinje, Gline, Viduševca, Zagreba...

Iako je policija snimala cijeli skup, teško je na njemu bilo ostati hladne glave. Crne zastave, huškačke poruke i uzvici "Za dom spremni!" obilježili su pauze između govornika, čija su imena, kao i poruke skupa, minorna i nevažna. Za informaciju tek, čule su se poruke da su Hrvati u Gvozd, kako su govornici isticali, ugroženi. Da im prijete četnici, da su spremni na verbalne delikte i bacanje bombi. Dovoljno je tu bilo retorike koja bi mogla zagaditi um i srce. Premijer Zoran Milanović i ministrica vanjskih poslova Vesna Pusić, primjerice, prozivani su kao oni u čijem Saboru sjede abolirani četnici, a ni oni sami, vikalo se, nisu daleko od toga.

Danijel Srb, pak, živi u strahu od nove SAO Krajine, tvrdi da vraćanje imena Vrginmostu nije prošlo skupštinu Sisačko-moslavačke županije i da nije zakonito; stoga poziva okupljene na prosvjed na Markovom trgu te poručuje da nitko tablu neće mijenjati bez zakona i propisa. Žalosno je da ga podržava i donaćelnica Vrginmosta Marija Idžan (HDZ), koja bi trebala znati zakonsku proceduru – ali ne, ona je, kako kaže, predala Ustavnom sudu zahtjev za provjeru ustavnosti odluke o promjeni imena.

Ljudi sa strane

Načelnik Vrginmosta Branko Jovičić ponovno podsjeća da je nakon tristo godina ime Vrginmosta bilo promijenjeno na osnovi inkvizitorskog pisma Mirka Putrića, čime je napravljena velika pogreška.

- Mislili smo da je sada došlo vrijeme da se ta pogreška ispravi. Što se tiče inicijative za vraćanje imena Vrginmostu, odluka ne treba proći proceduru na županijskoj skupštini, jer to sada rješava Općinsko vijeće. Mi smo na Općinskom vijeću donijeli odluku da se sastanu vijeća mjesnih odbora, njih sedam, i daju mišljenje koje nije obvezujuće. Šest mjesnih odbora na svojim je sjednicama dalo pozitivno mišljenje o vraćanju imena - kaže Jovičić i podvlači da je ta odluka dostavljena Uredu državne uprave Sisačko-moslavačke županije; da je bila protuzakonita, već bi je bili osporili.

Odluka o vraćanju imena Vrginmostu objavljena je u "Službenom glasniku" sredinom lipnja, a Jovčić kaže još nešto.

- Prosvjed su trebali napraviti domaći ljudi, a ne neki sa strane. Kakva je poruka tog prosvjeda? Zašto to nisu organizirali mještani? Tko je te ljude nešto pitao 1996. godine? - s pravom pita Jovičić i poručuje sumještanima da se ne brinu oko promjene dokumenata, jer će to morati učiniti tek kada im postojeći isteknu.

Nekoliko sati nakon skupa, svratili smo u kafiće u užem središtu mjesta. I ono malo gostiju na koje smo naišli brinulo je neku svoju svakodnevnu brigu. Tek iz jednog od kafića koji je, čini se, organizirano ugošćavao prosvjednike, čuo se povik "Za dom spremni!" I onda je jedna usijana glava isteturala iz njega, klataći se i nerazumljivo gundajući, najvjerojatnije opijena alkoholom, koji je dodatno zabetonirao netrpeljivost i mržnju.

Izvor: snv.hr